

Lausunto

12.1.2026

 VN/8636/2025
 VN/8636/2025-VM-7

Työ- ja elinkeinoministeriö

Valtiovarainministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi eräiden EU:n kriittisten raaka-aineiden asetuksen velvoitteiden toimeenpanosta ja valvonnasta

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi eräiden EU:n kriittisten raaka-aineiden asetuksen velvoitteiden toimeenpanosta ja valvonnasta. Esityksessä ehdotetuilla muutoksilla pantaisiin täytäntöön EU:n kriittisten raaka-aineiden asetuksen Suomea sitovia velvoitteita. Esityksen myötä tietyille viranomaisille säädettäisiin uusia markkinavalvonta-tehtäviä ja Geologian tutkimuskeskus määritettäisiin käytöstä poistettuja kaivannaisjätteen jätealuelaita koskevan tietokannan laatimisesta sekä tietojen keräämisestä ja päivittämisestä vastaavaksi viranomaiseksi sekä kansallisen etsintäohjelman laatimisesta ja päivittämisestä vastaavaksi viranomaiseksi. Lisäksi esityksessä ehdotetaan säädettäväksi viranomaisille velvollisuus toimittaa pyynnöstä tiettyjä tietoja määrättyssä muodossa työ- ja elinkeinoministeriölle sekä salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta työ- ja elinkeinoministeriön raportointivelvoitteen täyttämiseksi.

Valtiovarainministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa.

Valtiovarainministeriö toteaa, että julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019, jäljempänä tiedonhallintalaki) 8 §:n 2 momentin mukaan toimialasta vastaava ministeriö on velvollinen laatimaan mainitun lain 5 §:n 3 momentin mukaisen tiedonhallinnan muutosvaikutusten arvioinnin, kun valmisteltavat säännökset vaikuttavat tietoaineistoihin ja tietojärjestelmiin. Lisäksi ministeriön on arvioitava suunniteltujen säännösten vaikutukset asiakirjojen julkisuuteen ja salassapitoon sekä tiedonhallintaan vaikuttavien muutosten taloudelliset vaikutukset.

Esityksen myötä Geologian tutkimuskeskukselle säädettävä vastuu kaivannaisjätetietokannan perustamisesta ja ylläpitämisestä sekä tietokannan edellyttämien tietojen keräämisestä olisi virastolle uusi viranomaistehtävä, joka vaikuttaa viraston tiedonhallintaan. Esityksessä ehdotetut edellä mainitut säännökset tietojen luovuttamisesta viranomaisten toimesta määrättyssä muodossa salassapitosäännösten estämättä olisivat myös uusia, ja niillä voi olla vaikutusta tietojen toimittavien viranomaisten tiedonhallintaan. Lisäksi tiettyjen viranomaisten toimivallan laajentaminen markkinavalvonnassa edellyttäisi esitysluonnoksen mukaan järjestelmämuutoksia viranomaistoiminnassa. Esitysluonnoksessa ehdotettavat säännökset näyttäisivät siten vaikuttavan tietoaineistoihin ja tietojärjestelmiin. Luonnoksesta ei kuitenkaan ilmene, että työ- ja elinkeinoministeriö olisi laatinut tiedonhallintalain mukaisen muutosvaikutusten arvioinnin.

Työ- ja elinkeinoministeriön on jatkovalmistelussa laadittava mainittu tiedonhallintalain mukainen muutosvaikutusten arviointi. Arvioinnissa tulisi tunnistaa vaikutukset tiedonhallintaan kaikkien niiden

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 28
 00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

kirjaamo.vm@gov.fi

viranomaisten osalta, joita sääntely tulee koskemaan. Jos arvioinnin perusteella valmisteltavilla säännöksillä ei ilmeisesti ole vaikutuksia tiedonhallintaan, on hyvän käytännön mukaista mainita, että sellaisia vaikutuksia ei ole.

Lisäksi valtiovarainministeriö toteaa, että esityksessä ehdotetun kaivannaisjätetietokannan osalta voi olla tarpeen ottaa huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/903 toimenpiteistä julkisen sektorin yhteentoimivuuden korkean tason saavuttamiseksi unionissa (Yhteentoimiva Eurooppa -asetus), jos kaivannaisjätetietokanta on asetuksessa tarkoitettu Euroopan laajuinen digitaalinen julkisen hallinnon palvelu. Asetus koskee muun muassa valtion viranomaisia niiden säännellessä, tarjotessa, hallinnoidessa tai toimeenpannessa Euroopan laajuisia digitaalisia julkisen hallinnon palveluita. Asetuksen 3 artiklan mukaan julkisen sektorin elimen on suoritettava yhteentoimivuusarviointi, ennen kuin se tekee päätöksen uusista tai merkittävästi muutetuista sitovista vaatimuksista.

Vaikutukset valtion talousarvioon

Esitysluonnoksessa arvioidaan, että markkinavalvontaa koskevat tehtävät vaikuttavat keskeisten markkinavalvontaviranomaisten resurssitarpeisiin vuodesta 2027 alkaen. Lisäksi uusia järjestelmämuutoksia koskevia kertakustannuksia voisi aiheutua vuodelle 2026. Annetun arvion mukaan vuositasolla esitys edellyttäisi 0,1–0,5 htv riippuen viranomaisen valvontaan tulevien tuotteiden määrästä. Jos viranomaisen toimintaan kohdistuisi 0,5 htv tarve, tarkoittaisi tämä vuositasolla 50 000 euron vaikutusta resurssitarpeeseen.

Lisäksi kansallisen etsintäohjelman sekä kaivannaisjätetietokannan päivittämiseen, ylläpitoon ja jakeluun vaadittavat tehtävät edellyttäisivät 3 htv ja 300 000 euron resurssit vuodesta 2026 alkaen Geologian tutkimuskeskukselle. Lisäksi kansallisen etsintäohjelman toteutus edellyttäisi 3 miljoonan euron vuosittaista rahoitusta. Esitysluonnoksessa todetaan, että edellä mainittujen uusien tehtävien aiheuttamat mahdolliset lisäresurssitarpeet arvioidaan valtiontalouden kehyspäätöksen ja valtion talousarvioesitysten valmistelussa.

Valtiovarainministeriölle on epäselvää, miksi kansallisen etsintäohjelman laatiminen ja päivittäminen edellyttäisi jatkuvaa rahoitusta, kun etsintäohjelma on jo laadittu viime vuonna ja se päivitetään viiden vuoden välein.

Vaikutuksia talousarvioon tulisi valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan täsmentää ja selkeyttää. Esitetyt lisätehtävät aiheutuvat EU-lainsäädännön toteuttamisesta. Valtiovarainministeriö muistuttaa hallituksen linjanneen, että pääsääntöisesti lisätehtävien yhteydessä luovutaan tai tehostetaan olemassa olevia tehtäviä. Esimerkiksi EU-lainsäädännöstä aiheutuvista tehtävistä ja niiden rahoituksesta hallitus linjaa erikseen siten, että ministeriöt valmistelevat tarvittaessa yhdessä neuvotellen ehdotuksen tehtävistä luopumisesta tai tehostamisesta lisätehtäviä vastaavasti. Valtiovarainministeriö huomauttaa myös, että mahdollisesta lisärahoituksesta päätetään joka tapauksessa julkisen talouden suunnitelmaa koskevassa menettelyssä (seuraavan kerran keväällä 2026) ja/tai talousarviomenettelyssä.

Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota siihen, että mikäli esityksestä aiheutuu kustannuksia, jotka edellyttävät lisärahoitusta, olisi kyseessä ns. budjettilakiehdotus, joka tulisi antaa eduskunnalle (lisä)talousarvioesityksen antamisaikataulussa. Esityksen on ehdotettu tulevan voimaan keskeisiltä osin toukokuussa 2026, mikä viittaa siihen, että esitys olisi tarkoitus antaa eduskunnalle varsin pian. Esityksen mahdolliset valtiontaloudelliset vaikutukset tulisi käsitellä kevään 2026 julkisen talouden suunnitelmassa ja mikäli esityksellä on tarkoitettu olevan budjettivaikutuksia, voi esityksen antaa eduskunnalle vasta hallituksen linjattua rahoitusta koskevat kysymykset. Esitetyllä tavalla muotoiltuna esitys jättäisi avoimeksi sen, miten lisäkustannukset rahoitetaan. Jos tarkoitus on, että rahoitus katetaan julkisen talouden suunnitelman puitteissa olemassa olevaa rahoitusta tarvittaessa uudelleen kohdentaen, tulisi tämä todeta selkeästi. Tällöin kyseessä ei myöskään olisi budjettilakiehdotus, joka olisi kytketty (lisä)talousarvioesityksen käsittelyaikatauluun. Esitysluonnoksen mukaan sillä olisi vaikutuksia jo vuoden 2026 talousarvioon, jolloin se tulisi kytkeä vuoden 2026 lisätalousarvioesitykseen.

Osastopäällikkö, budjettipäällikkö

Mika Niemelä

Jakelu TEM Työ- ja elinkeinoministeriö
TEM IYR Teollisuuspolitiikka, Teo Kangaspunta

Tiedoksi VM JulkICT Tietopolitiikka, Saija Partanen
VM BO Finanssipolitiikan yksikkö, Armi Liinamaa

VN/8636/2025-VM-7

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: